

Ruotsinkielisiä puhteita

1930

Puhe

Puhe

Våra ära~~de~~gäster.

Å Arbetarkvinnornas mödra och barnahemsföreningens vägnar har jag äran att hälsas Er välkomna till vårt Ensi koti. Det första hemmet.

Vid uppbyggnads arbetet, har våra gvinnor haft en betydande del. Sosialdemokratiska kvinnoförbundet har enligt sitt program arbetat för höijandet av kvinnans ställning och likaså för att underlättä mödrarnas och barnens vård. Vårt förbund har öven arbetat inom den sociala vårdens bransch. Flere av våra föreningar har sedan länge haft sommarkolonier för mödrar och barn, där medel lösa mödrar fåt gratis vistas under några veckors ~~den~~ tid.

Ett av våra senaste arbetsgrenar är detta Ensi Koti, vilget blev färtig ¹⁹⁴² ~~i sista sommar~~. Föreningen bildades på initiativ av vår ~~gm~~ kvinnoförbund år 1936, och den började genast arbeta för denna ide. Den senare tiden har man i vårt land hos vederbörande ställt sig ~~enastående~~ mycket positivt gentemot den socialpolitiska ¹⁰¹ ~~vård~~ ³⁷ vårtvårksamheten ty pefolkningspolitiska synbunter har fått stark gengång hos den stora allmänheten i synnerhet då det har varit fråga om ~~man~~ barn och mödrar. Vår ¹⁰¹ ~~förening~~ ³⁷ har även fått röna ett starkt medholl från både de kommunala myndigheterna, som från den stora allmänhetens sida.

Helsingfors stad har överlåtit åt oss hyresfri tomt och ~~den~~ desutom gått i borgen för ett byggnadslån på fyra och en halvmiljon mk. Detta hem har kostat oss ~~en~~ nära på ⁸ ~~sju~~ miljoner mark. *Vy in*

måder mycket högre.

förändret av detta hem under kricksdiden hadde stora svorikhe-
ter. Säm kent hadde vi stor brist på beklänadsämrådet. Men till all
lyckka hadde vi goda vänner bland finska emigranterna. Säm stelde
för ås en stor insamling för vårt hem, och därifrån fick vi så mycket
glädesvarår att vi kunde börja ~~med en stor insamling~~ i America
öbna vårt hämm.

Vårt ~~häm~~ mödra och barnhem är främst byggt för ensammodrar
och deras barn, hvilka här under sakkunniga lädning får beganda sig
med barnets vård, och hemmeds sködsel. och för handarbete. Om dagarna
~~små~~ skötes alla barn i krubban, under lädning av sakkunniga barnköter
skor.

Ensi Koti har till sin främsta uppgift att bereda bostäder för ensamstående ogifta

mödrar efter barnsörden. Det är barnbördshusen och barnavårdsnämnderna, som sätta sig i förbindelse med hemmet, då någon nybliven moder behöver den hjälp och det skydd, som hemmet kan bereda henne. Men plats kan i vissa fall beredas även gifta mödrar, vilkas ställning och bostadsförhållanden försvåra deras möjligheter att ge barnet betryggande vård och skötsel. Även före barnsörden kan den blivande modern i ömmande fall beredas plats på mödrahemmet. I slutet av oktober bodde sålunda sju

Kostnaderna för vistelsen i mödrahemmet — för mat, logi o. s. v. — uppgår till 600 fmk i månaden för moder och barn. Det är en ringa penning. Och inkomsterna av dessa inackorderingsavgifter räcka givetvis inte till för verksamhetens finansiering. Den ekonomiska sidan av verksamheten är dock säkrad genom bidrag av stat och kommun samt av enskildas frivilliga gåvor.

Ensi Koti kan bereda plats för fyrtioalet mödrar med barn. De ljusa, trivsamma,

Men Ensi Koti har inte bara till uppgift att ge de nyblivna mödrarna en tillflykt efter barnsörden. I detta mödrahem få de också inhämta ett visst mått av kunskaper och utbildning, som gör dem skickade att sköta det hem som den nye världsmedborgaren påkallar. Mödrarna erhålla därför undervisning i matlagning och denna undervisning är speciellt avpassad för att komma

till nytta vid ett mindre hems skötsel. Så-

2400

Läröanslåt

är arbetsförligast
Teldaga i hemmet
skötsel

4) Utom det egentliga barna-och mödrahemmet, har vi dessutom här en barnkrubba för utömsstående, vilken hela dess existens-tid varit överbefolkad.

Denna byggnad har utförts enligt ritningarna av arkitekten El-na Kiljander, som varit med både vid planläggningsarbetet och ~~vid~~ upp-för^{andet}ning. Hela hemmet är på sätt och vis ett kvinnornas hus, ty från första tanke till sista planläggning och arbetsledning har den utförts av kvinnorna själva.

Våra ärade gäster, vi vet, att vi i Finland i mångt och mycket på det sociala vårdsarbetets område ligger efter Er i Sverige, men vi är stolta och glada över våra ~~försök~~ anspråkslösa resultat. Därför har jag tagit mig friheten, att förklara även detta hems tillkomst och arbete så utförligt.

Nu ber jag Er komma med på en rundvandring genom hemmet.

Våra svenska gäster, ärade partikamrater.

A Finlands socialdemokratiska kvinnoförbundets vägnar hälsar jag Eder alla välkomna till vårt land. Eder studieresa är oss än mera kärkommen nu då den sammanträffar med vårt kvinnoförbunds 30 åriga fest.

Utom de ideella samhörighet, som binder hela världens socialdemokrater tillsammans, äro vi förenade genom de historiska minnen från tider då Sverige och Finnland vorde ett rike. Bristande språkkunskap är orsaken till att vi har så liten kännedom om förhållandena och partiarbetet i grannlandet fastän vägen emellan oss endast består av en kort vilostund.

Då ordföranden för edert förbund, kamrat Signe Wessman, för ett år sedan besökte Finland, inspirerades hon till att organisera denna studieresa. Vi hoppas kunna nästa sommar återgälda edert besök samt genom en resa till Sverige göra oss mera bekanta med förhållandena och organisations arbetet hos eder.

Vår socialdemokratiska kvinnorörelse har nu varat i 30 år. Dess historia är emellertid för vidlyftig för att relateras vid detta tillfälle, jag vill endast nämna att vi har upplevat såväl flod- som ebbperioder. Beroende på vårt valsystem, har vi haft möjligheten att till riksdagen få invalda socialdemokratiska kvinnorepresentanter, vilkas antal har dessa år varierat mellan 7 och 17.

Med inbördeskriget förlorade vi en stor mängd organisations

funktionärer och blev organisationsarbetet till följd härav en längre tid svårt lidande. Eftven den kommunistiska rörelsen har störande invärkat på vårt arbetet, om vi också redde oss som segrare ur den striden. Numera har vårt förbund utväklat sig i lugn o, ro och vår kvinnorörelse har i allmänhet blivit djupare och mera målmedveten. Vårt årganisationsarbete, som från början var enbart konsentrerat till politiskt uppväckelsearbete, har småningom even övergått till praktiska områden. Vi har gjort den erfarenheten att alla kvinnor icke intresera sig för politik, men man kan få dem i samband med kurser för hemmetsvård o. barnuppfostran, att hylla partiets åsikter. Detta arbete har nu utvidgats till den grad, att förbundet numera har uti sin tjänst 4 personer samt använder dessutom årligen ett stort antal extra föreläsare. Förbundet bekostade och organiserade under sistlidna året ~~311~~ föredrag och föreläsningar för ~~38842~~ 38842 åhörare. Medlemsantalet i förbundet är icke högt, endast 2,500 personer, klubbarnas 90.

Beteknande för vårt arbete är sommarkoloni rörelsen. Sedan riksdagen godkände lagen för arbetstid, villken betryggar alla lönarbetare en viss sommarledighet, vidtogs flere kvinnoklubbar med att stifta sommarkolonier. Till dessa kolonier har i främsta rum reserverats platser för mindre bemedlade mödrar med sina barn. Av dessa kolonier åtnjuta de flesta understöd av såväl kommun som staten.

3.

Våra ärade gäster. Då ni nu närmare göra er bekanta med vårt organisationsarbete, bör ni taga i betraktande, att vi ända till år 1918 har levat under Rysslands förtryck, att vår kultur ännu är ung, vårt folk fattigt. Skaldens ord:

Vårt land är fattigt, så förblir

för den som guld begär

har varit sanning. Men vi har håg och villja att gå framåt.

Vår arbetarrörelse och vår kvinnorörelse äro kraftiga och

kultursträvande. Vårt mål är som edert: proletariatets frihet.

Varen välkomna.

Hjärtligt välkomna gäster.

Under edert besök i Finland får ni även tillfälle, att i någon mån stifta bekantskap med en form av kvinnoverksamhet, nämligen semesterhemmen. Vi har sådana flere stycken i Finland, en del upprätthållna för organisationernas medlemmar, andra för fattiga mödrar och barn och andra åter enbart för barn. Samhället understöder finansierandet av dessa semesterhem.

Detta vilohem, vari ni nu befinner eder, äges av Helsingfors ^{Hembiträde} Hushållsarbetsförening, vilken förening även i Helsingfors äger ett hem, avsett för unga kvinnor, som under de de söker arbetsplats behöver en tillfällig bostad.

Detta vilohem kom till vid den tiden, då lagen om obligatorisk semester ~~huvud~~ stiftades. Det uppstod frågan, vart arbetarna skall resa under sin korta sommarferie. Hemmet var i början mycket litet, men vi har undan för undan utvidgat

detsamma, så att vi nu kan taga emot 80 sommargäster och 40 under vintern. Vårhemmet hålles nämligen öppet även under vintern med tanke på konvalescenter.

Hemmet är inget affärsföretag och prisen är därför låga. För enskilda rum med helpension betalas 30 mk per dygn, för gemensamma rum 20 mk. Men för övrigt är maten och vistelsen här i övrigt lika för alla, några klassgränser förekommer inte.

Vi ser ~~innan~~ bland våra pensionärer ~~tydligt~~ hembiträden, lågt avlönade fabriksfläckor lika väl som akademiker. Här har alla samma ställning, vilket vi också tydligt sagt ut i ordningsreglerna. Man samlas inte här för att diskutera och politisera utan blott och bart för att bli uppfriskad under några hastigt flyende sommarkvarter eller veckor. Till en början tog vi emot endast vår förenings egna medlemmar, men senare utvidgades vår verksamhet till kvinnor i allmänhet och nu tillåter vi även karlarna att sticka näsan hit. Familjer vill ~~nu~~ ju gärna

fira sin ferie tillsammans. Men företräde har alltid hembiträderna.

Förhållandena här har vi försökt ordna så bra som möjligt, så att våra pensionärer kunnat lära sig något ifråga om renlighet och ordning. Vi har även lagt oss vinn om att anskaffa allenanda arbetsbesparande redskap, vilka pensionärerna får stifta bekantskap med.

Våra pensionärer har här möjlighet att vårda sin hälsa, de kan ^{simma,} ~~hånga och bada~~ taga solbad och finsk bastu och de kan också roa sig, måttligt förstås men i alla fall. Varje vecka har vi samkväm i vår lilla festsal, som är utmärkt att dansa i. Ordningen i vårt hem har alltid varit utmärkt, varje pensionär har hittills uppträtt som äkta ~~gentlemen~~ gentlemen. Det beror säkerligen på att det gamla ordspråket "som man ropar i skogen får man svar" har sitt berättigande. Ja, sådan är i korthet berättad Lepopirttis historia och ändamål. Detta hem äges av

nembiträdena, en samhällsgrupp, som ytterst litet kunnat göra sin röst hörd i det offentliga. De väntar därför fortfarande på den dag, då deras arbets- och andra förhållanden omsider ordnas genom lag.

Jag hälsar eder alla hjärtligt välkomna till vårt feriehjem och jag hoppas att den lilla detalj i edert omfattande program som denna visit utgör, dock skall stanna kvar i edert minne som en liten erinran om de finska arbetarkvinnornas strävanden.

Ärade gäster.

Jag ber att få önska Eder välkomna till detta vårt vilohem,
~~hemslöjare~~
vilket tillhör Helsingfors Hembiträdesförening, som alltså också är en facklig
sammanslutning. Denna yrkesgrupp hade redan vid detta århundrades början ett
eget fackförbund med underavdelningar landet runt. De inrepolitiska händelserna
hos oss, berörde dock denna fackgrupp synnerligen smärtsamt, då dess medlemmar
så att säga personligen fingo stå till svars för vad som skett. En följd härav
var, att underavdelningarna blevo utan medlemmar och fackförbundet måste upphöra
med sin verksamhet. Och sedan dess har inte något egentligt fackligt förenings-
arbete bland hembiträdena fåtts till stånd. Detta torde bero på, att nutida
hembiträden ej betrakta sitt arbete som ett yrke, utan arbeta som hembiträden
endast tillsvidare, medan de vänta på en bättre anställning, ty hembiträdena
stå ännu helt utom den sociala arbetstidsregleringen; det finnes inga bestämmel-
ser angående deras arbets- och fritid.

Denna förening, i vars vilohem vi nu äro, har också utövat
ekonomisk verksamhet och har därför även under svåra tider kunnat fortsätta sin
~~fackliga~~
verksamhet och framkomma med fordran på, att den sociala lagstiftningen skall
utsträckas även till hembiträdena. Men först sedan det uppstod brist på arbets-
kraft inom hembiträdesfacket, tillsatte regeringen en kommite, som skall under-
söka hembiträdenas arbets- och avlöningsförhållanden och framkomma med lagförslag.

ommieth har alldeles nyligen påbörjat sitt arbete.

~~RENNAXFÄRNING~~ Helsingfors Hembiträdesförening, som också utövat en rätt så vidsträckt social verksamhet, är över 40 år gammal. Föreningen underhåller i Helsingfors ett hem där hembiträden, som ej ha anställning, kunna erhålla *temporär* bostad. Detta hem besökes av ungefär åttahundra hembiträden per år, och det är i det hem, som våra norska gäster nu bo.

Vilohemmet här, grundades år nittonhundratjugoett och det har förstörats flere gånger så att här nu finnes plats för 40 personer om vintern och 80 om sommaren. Då föreningen för sin sociala verksamhet får understöd av staten och kommunen, kan den hålla avgifterna relativt låga. Helinackordering kostar från tjugotvå till fyratio mark per dygn beroende på om man bor gemensamt eller vill ha ett enskilt rum. Oberoende av avgiftens storlek ha alla samma rättighet till föda och vistelse för övrigt.

Hos oss i Finland ha många fackföreningar och politiska kvinnoföreningar egna ~~semesterhem~~ *Antio* sommarhem. Dessa äro dock, som redan av namnet framgår öppna blott sommartid, då ~~läxerhet~~ detta vilohem är det enda som är öppet året runt.

Vilo-och sommarhemsproblemet har blivit mycket aktuellt på senare tid i samband med vår nya semesterlag. Behovet av semesterhem har därigenom blivit större, och vi borde därför få många nya sådana.

Tiden medgiver inte att närmare berätta om vårt arbete, men jag hoppas dock att Edra intryck vid denna snabbvisit i vårt vilohem måtte vara fördelakt

vecka har vi samkväm i vår lilla festsal, som är utmärkt att passa i.

Ordningen i vårt hem har alltid varit utmerkt, varje pensionär har hittills uppträtt som äkta gentleman. Det beror sägerligen på att det gamla ordspråget "Som man ropar i skogen får man svar" har sitt berättigande.

Ja sådan är i korthet berättad Leppopirttis historia och ändamål. Detta hem äges av hembitrederna, en samhelsgrupp, som utterst litet kunnat göra sin röst hört i offentliga. De väntar därför fortfarande på den dag då deras arbets- och andra förhållanden omsider årdnas genom lag.

Jag hälsar eder alla hjärtligt välkomna till vårt feriehem och jag hoppas att den lilla detalj i edert omfattande präckram som denna visit utgör, dock skall stanna kvar i edert minne som en liten erinran om de finska arbetarkvinnornas strevanden.

13) För nästa sommar har förbundet planerat en serie stora sommarrekreations- och studiedagar. Dessa dagar komma att anordnas efter valkretsarna, sålunda att kvinnoorganisationerna i varje valkrets komma överens om en central samlingsplats, till vilken alla kvinnoföreningar i kretsen anordna en utflykt och där sedan ~~skola~~ anordnas program och föreläsningar samt ^{planeras} utfärder. Kvinnoföreningarna ha uppmanats att vidtaga med insamlingar av medel för dessa möten. Om ingenting mellankommer vänta vi oss goda resultat av dessa ~~sammankomster~~ *företag*.

15) Jag har begivit mig ut på min resa i syfte att här få taga nya idéer för upplysningsarbetet bland kvinnorna. Ty detta arbete kännes mången gång ~~mycket~~ mycket tungt och hopplöst, då resultaten därav blott så långsamt komma till synes. Den som följer med Eder tidning får intrycket av, att Ni här i dessa avseenden äro iderikare än vi, ~~äro det hos oss~~. Det heter allmänt om finnarna, att de äro tröga och stela, och det håller

visst streck, vilket sannerligen inte är till gagn för vårt arbete.

14) Många av våra kvinnoföreningar ~~haxxxxxxxxkolonistxxx~~ ha ^{Sammanvillor} kolonistugor. En del av dem tjäna endast som mål för tillfäl-

liga utflykter, medan andra åter erbjuda tillfälle till semester-
vistelse åt hela familjer och även åt ensamstående. Vissa ^{Sammanvillor} koloni-
stuger ~~äro~~ äro avsedda uteslutande för mödrar och barn, och dessa
rekreationshem få ofta kommunalt och statsunderstöd, varigenom
det blir möjligt att bereda ~~medellösa~~ mödrar och barn tillfälle
att mot en ringa eller ingen avgift vistas i dessa hem ett par
tre veckor i sänder. ~~Det finns även kolonistugor endast för barn,~~
~~och även för deras verksamhet erhålles bidrag av staten och olika~~
~~kommuner.~~ Ytterligare finnas feriehem, som stå öppna för alla
och som förty bedrivs i viss mån affärsmässigt. Dessa företag
ha drivits med stor ~~frångång~~ framgång. ~~Trots~~ svårigheter till
följd av krisen har dock ingen av dessa inrättningar behövt
nedläggas.

15) Ärade åhörare! Jag har försökt giva en ~~xxxxxxx~~ kort
framställning rörande de förhållanden varunder vi leva och
verka. Socialdemokratiska partiet i sin helhet och den social-
demokratiska kvinnorörelsen inlägga ~~xxxxxx~~ all sin kraft på
försvaret av ~~den~~ lagliga samhällsordningen och arbetarklassens
medborgerliga rättigheter, i den fasta förvissningen, att social-
demokratin i alla länder, redan har blivit så fast förankrad
i folkmedvetandet, att de försök ^{som} den internationella fascistiska
rörelsen gör ^{för} att utrota den, omöjligen ^{kan} ~~kunna~~ krönas med framgång.
Den rådande reaktionen måste fattas såsom en förtvivlad kamp
från borgarklassens sida, mot den framträngande arbetarklassen,
men detta framträngande kan ej mera stäckas, ty arbetarklassens
kamp är en kamp för rättvisa och människovärde. Ni - svenska kam-
rater - gå i främsta ledet på det politiska och fackliga området -
vi i Finland skola uppbjuda vårt bästa för att kunna hålla takten.

Höfälliga hälsningar,

och tack för sist.

Alfred